

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Івано-Франківської міської медичної частини № 12 філії
Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної
кримінально-виконавчої служби України» у Чернівецькій,
Івано-Франківській, Закарпатській та Тернопільській областях.**

11.09.2025

м. Київ, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 11.09.2025 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування Івано-Франківської міської медичної частини № 12 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Чернівецькій, Івано-Франківській, Закарпатській та Тернопільській областях (далі – медична частина, заклад).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Морозов Руслан Олегович, начальник відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Бардаш Олена Анатоліївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Дем'янчук Світлана Степанівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Медична частина знаходиться за адресою: вул. Євгена Коновальця, 70-А, м. Івано-Франківськ.

Завідувач медичної частини: Лизин Андрій Михайлович.

Чисельність штатного персоналу медичної частини становить 16,0 шт. од., у тому числі: завідувач медичної частини – 1,0 шт. од.; лікар-фтизіатр – 1,0 шт. од.; лікар-дерматовенеролог – 0,5 шт. од.; лікар-рентгенолог – 0,5 шт. од.; лікар-терапевт – 1,0 шт. од.; лікар-акушер-гінеколог – 0,5 шт. од.; лікар-інфекціоніст – 0,5 шт. од.; лікар-стоматолог – 0,5 шт. од.; лікар-психіатр – 0,5 шт. од.; лікар-нарколог – 0,5 шт. од.; фельдшер – 4,5 шт. од.; сестра медична зі стоматології – 0,5 шт. од.; асистент фармацевта – 1,0 шт. од.; лаборант – 1,0 шт. од.; рентгенлаборант – 0,5 шт. од.; дезінфектор – 0,5 шт. од.

Вакантними залишаються посади: лікаря-ультразвукової діагностики – 0,5 шт. од., сестри медичної маніпуляційної – 1,0 шт. од., клінічного психолога.

Медична частина має у своєму складі: амбулаторію, стаціонар, інфекційний ізолятор, палату-ізолятор для тримання осіб з психічними розладами, туберкульозний ізолятор, клініко-діагностичну лабораторію, кабінет лікаря-стоматолога, маніпуляційну (фото 1).

Під час відвідування група НПМ безперешкодно оглянула приміщення медичної частини, ознайомилась з умовами організації надання медичної

допомоги ув'язненим та засудженим особам, провела конфіденційні бесіди з особами, які утримуються в установі та потребують медичної допомоги.

Медична частина має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, затверджену наказом Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 04.11.2019 № 2227 за спеціальностями: організація і управління охороною здоров'я, загальна практика-сімейна медицина, стоматологія, рентгенологія, фтизіатрія, дерматовенерологія, інфекційні хвороби, ультразвукова діагностика; за спеціальностями молодших спеціалістів з медичною освітою: лікувальна справа, лабораторна справа (клініка), рентгенологія, сестринська справа.

Договір про надання послуг з управління відходами від 25.02.2025 № 3 укладений з товариством з обмеженою відповідальністю «Науково-виробнича компанія «Укрекопром».

За 2025 рік працівниками медичної частини проведено 549 амбулаторних прийомів лікарями медичної частини, в тому числі неповнолітніх осіб. Активно проводиться сумісна робота Івано-Франківської міської медичної частини № 12 Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Чернівецькій, Івано-Франківській, Закарпатській та Тернопільській областях із закладами охорони здоров'я м. Івано-Франківська по наданню спеціалізованої медичної допомоги та обстеження осіб узятих під варту та засуджених осіб, які трималися в установі.

Стаціонар медичної частини складається із соматичного відділення розрахованого на перебування 14 пацієнтів та туберкульозного блоку для лікування 12 пацієнтів.

Протягом 2025 року у медичній частині оглянуто 60 новоприбулих осіб, із них 2 жінки. Стаціонарне лікування отримали 11 ув'язнених осіб.

У 2025 році здійснювався контроль за профілактикою, діагностикою та лікуванням пацієнтів на туберкульоз та вірусом імунодефіциту людини (далі – ВІЛ). Медична частина забезпечена швидкими тестами для виявлення ВІЛ-інфекції, вірусного гепатиту В та С.

У лікаря-фтизіатра на обліку перебувало 14 осіб, які отримували протирецидивний курс лікування туберкульозу. Серед них виявлено 3 випадки рецидиву захворювання (активна форма туберкульозу). Пацієнти з активною формою туберкульозу легень утримувалися ізольовано від інших категорій осіб з метою запобігання поширенню інфекції.

На обліку у медичній частині перебувають 14 пацієнтів з ВІЛ, 13 пацієнтів отримують антиретровірусну терапію (далі – АРТ), 1 пацієнт відмовився від лікування. Медична частина забезпечена лікарськими засобами для проведення АРТ на 6 місяців. З початку року 639 осіб обстежено за допомогою cito-test на ВІЛ-інфекцію, із них виявлено 4 позитивні випадки.

У медичній частині перебувають під наглядом 12 пацієнтів з хронічним вірусним гепатитом С (далі – ВГС). Один пацієнт отримує противірусне лікування.

Флюорографічне обстеження ув'язнені та засуджені особи проходять один раз на рік та додатково за медичними показами.

Під час конфіденційного спілкування скарг від пацієнтів на неналежне, жорстоке, нелюдське або таке, що принижує гідність, види поводження чи покарання не надходило.

Водночас у ході відвідування групою НППМ виявлені недоліки в роботі медичної частини, які призводять до порушень прав ув'язнених і засуджених осіб.

II.ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ.

1. Під час вивчення медичної документації встановлено, що у медичних картах пацієнтів до форми первинної облікової документації № 511/о «Довідка про фіксацію тілесних ушкоджень» (далі – Довідка), затвердженої наказом МОЗ від 02.02.2024 № 186 не додаються фотографії наявних тілесних ушкоджень, як це передбачено пунктом 2.11 розділу II затверджених спільним наказом МОЗ та Міністерства юстиції України (далі – МЮУ) від 10.02.2012 № 239/5/104.

Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – ЄКЗК) у доповіді за результатами візиту до України у 2023 році зазначає, що будь-які травматичні ушкодження, виявлені під час медичного огляду, детально фотографувалися, а фотографії разом зі схемами тіла зберігалися в індивідуальній медичній картці особи.

2. У медичній частині відсутній окремий кабінет лікаря-гінеколога. Зазначений лікар здійснює прийом пацієнтів у кабінеті завідувача медичною частиною, що може призводити до порушення права на приватність під час проведення медичних оглядів.

3. У порушення статей 11, 12 Закону України «Про психіатричну допомогу» та Інструкцій до заповнення форм первинної облікової документації, затверджених наказом МОЗ від 15.09.2016 № 970, під час вивчення медичних карт пацієнтів виявлено, що пацієнти, які отримують амбулаторну психіатричну допомогу у лікаря-психіатра, не підписали первинної облікової форми № 003-8/о «Усвідомлена згода особи на амбулаторну психіатричну допомогу». Відсутність підписаної згоди вказує, що лікарем не задокументовано належним чином добровільне рішення пацієнтів щодо методів діагностики та лікування.

Відповідно до стандартів ЄКЗК (CPT/Inf(93)12-part) вільно висловлена згода та дотримання конфіденційності є основними правами особи. Вони також є особливо важливими для створення атмосфери довіри, яка є необхідною частиною у стосунках між лікарем і пацієнтом, особливо в місцях позбавлення волі, де ув'язнений не має можливості вільно вибрати лікаря.

4. У медичній частині не організовано проведення замісної підтримувальної терапії (далі – ЗПТ) осіб з психічними та поведінковими

розладами внаслідок вживання опіоїдів.

Такі особи позбавлені можливості отримувати ЗПТ, що порушує їх право на вибір методів лікування відповідно до статті 38 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

Разом з тим ЄКЗК зазначає, що потрапляння до пенітенціарної установи є можливістю вирішити проблему, пов'язану з наркотиками, і тому важливо, щоб відповідна допомога була запропонована всім зацікавленим особам. Отже, в усіх установах має бути доступне відповідне медичне обслуговування. Допомога, що пропонується таким особам, повинна бути різноманітною; програми замісної терапії для осіб з наркотичною залежністю повинні поєднуватися зі справжніми психосоціальними та освітніми програмами для осіб з опіоїдною залежністю, які не в змозі припинити вживання наркотиків. Крім того, доступ до програм ЗПТ в установах повинен бути легкодоступним, а керувати ними повинні також пенітенціарні лікарі, які повинні пройти спеціальну підготовку з питань, пов'язаних із вживанням наркотиків (СРТ/Inf (2024) 20) пункт 86).

5. У порушення вимог Табеля оснащення обладнанням одного робочого місця лікаря-стоматолога та зубного техника, затвердженого наказом МОЗ 11.04.2005 № 158, в медичній частині відсутній дентальний рентгенологічний апарат, що може ускладнювати проведення поглибленого стоматологічного обстеження ув'язнених та засуджених осіб у разі необхідності не забезпечує своєчасне надання належної стоматологічної допомоги (фото 2).

6. Групою НППМ з'ясовано, що у медичній частині наявна потреба таких груп лікарських засобів, як антидепресанти та нейролептики, а також інших необхідних медикаментів для надання належної медичної допомоги. Таким чином медична частина не забезпечена лікарськими засобами відповідно до переліку лікарських засобів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2009 № 333, та уніфікованих клінічних протоколів, розроблених у відповідності до стандартів надання медичної допомоги, затверджених наказом МОЗ від 28.09.2012 № 751 «Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я України».

7. У порушенні вимог Стандарту медичної допомоги «Вірусний гепатит С у дорослих» (далі – Стандарт), затверджений наказом МОЗ від 23.07.2025 № 1178 особи, які перебувають у місці несвободи з встановленим діагнозом вірусний гепатит С, не надається лікування, що передбачено додатком до Стандарту відповідно Критеріїв для першочергового початку лікування.

8. У ході відвідування виявлено порушення природоохоронного законодавства, що регулює питання зберігання та утилізацію медичних відходів у порушення вимог розділу 8, 9 наказу МОЗ від 31.10.2024 №1827, у медичній частині не обладнано спеціального приміщення для зберігання медичних відходів, а для їх накопичення замість відповідних контейнерів використовуються картонні коробки (фото 3).

9. У порушення Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417, не усі приміщення медичної частини обладнані пожежною сигналізацією.

10. У порушення вимог Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», в приміщеннях медичної частини не створено умов щодо утримання осіб з інвалідністю та осіб, що належать до маломобільних осіб (відсутні пандуси, поручні та інші облаштування будівлі).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ.

Міністерству юстиції України:

вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у діяльності Івано-Франківської міської медичної частини № 12 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Чернівецькій, Івано-Франківській, Закарпатській та Тернопільській областях;

забезпечити контроль за дотриманням прав людини і громадянина, реалізацію законних прав засуджених та ув'язнених осіб у діяльності Івано-Франківської міської медичної частини № 12 Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Чернівецькій, Івано-Франківській, Закарпатській та Тернопільській областях.

Державній установі «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» забезпечити:

належне ведення медичної документації (зокрема ознайомлення ув'язнених/засуджених осіб з усвідомленою згодою пацієнта на психіатричну амбулаторну допомогу та документування випадків тілесних ушкоджень);

лікування осіб з захворюванням на вірусний гепатит С;

облаштування окремого кабінету для прийому лікаря-гінеколога;

медичну частину дентальним рентгенологічним апаратом;

лікарськими засобами відповідно до переліку лікарських засобів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2009 № 333;

впровадження замісної підтримувальної терапії для лікування осіб з поведінковими розладами внаслідок вживання психотропних речовин на території медичної частини;

належне управління медичними відходами;

дотримання правил пожежної безпеки на території медичної частини;

облаштування приміщень медичної частини відповідно до потреб маломобільних осіб.

Додаток: фото до звіту.

Головний спеціаліст відділу
реалізації національного
превентивного механізму
у сфері охорони здоров'я
Департаменту з питань
реалізації національного
превентивного механізму
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини

Олена Бардаш

Фото до звіту**Фото 1****Фото 2****Фото 3**